

<http://www.israelsmisjonen.no/ressurser/materiell/prekenverksted>

15. søndag i treenighetstiden - 1. september 2013

Prekentekest: Rut 1,7-11.16-19a

Lesetekst I: Joh 15,9-12

Lesetekst II: 1 Kor 13,7-13

Både vakker og dramatisk familiehistorie

Boka i Bibelen hvor vår søndagstekst står, er blant de historiske bøkene og gir oss historien om hedningekvinnen Rut som ble svigerdatter i en jødisk familie mens de var flyktninger i et annet land. Kanskje er denne boken tatt inn i Bibelen fordi Rut senere ble stammor til David, den store hærføreren, kongen, salmedikteren og en som med sin tro på Gud, lærte Israels folk om tro på Gud og rett og sann gudsdyrkelse. Vår tekst som altså er fra GT denne søndagen, handler om en situasjon tilbake i dommertiden, tiden etter at israelsfolket var kommet inn i det lovede landet, men før de fikk en konge. Boka som vår tekst står i, har navnet Rut eller Ruts bok, og Rut er også hovedpersonen.

Tekst-sammenhengen

Foran vårt tekstavsnitt i kap 1 leser vi at i dommertidens Israel flyktet Elimelek, hans kone Noomi og deres to sønner fra Betlehem til Moabs sletteland under en hungersnød. De måtte skaffe seg noe å leve av. Så døde Elimelek og hans to sønner, som også i løpet av det ti års oppholdet, hadde giftet seg med hver sin lokale kvinne. Etter dødsfallene bryter Noomi opp for å dra hjem igjen til Betlehem. Herren hadde igjen gitt folket der brød, hadde hun hørt.

Så begynner vår tekst i vers 7 med oppbruddet fra Moab og de to svigerdøtrene som vil følge med henne til bake til Juda og Betlehem. I vers 8 ber Noomi svigerdøtrene om å gå tilbake til sine mødres hus! Og hun nedber Herrens, altså Israels Guds hjelp og godhet over dem. De hadde jo forlatt morshuset og flyttet inn hos sine menns familier. Når de nå ikke har mennene i live, er det bare Noomi til å hjelpe dem.

I vers 9 ber hun igjen Herren gi dem trygghet og hjelp til å finne seg en ny mann og få videre hjelp i denne mannens hus. I vers 10 lover de henne troskap fortsatt og vil følge henne tilbake til hennes folk. Kanskje hadde de, siden Noomi tydeligvis bragte Herren inn i livet på alle måter, fått en god forventning til hennes tro og hele det folkets tro som Noomi kom fra? Så må Noomi i vers 10-11 ta enda hardere i og si at hun ikke kan love dem noen ting. Hun hadde jo ikke flere sønner, og skulle hun mot formodning få seg en mann og eventuelt og føde sønner, ville svigerdøtrene være gamle før de kunne ta dem til menn.

Ruts sterke bekjennelse

Videre mellom vår teksts to deler spør Noomi om de skal stenge seg inne og leve uten menn? De kan ikke leve uten menn til å forsørge dem. Slik var jo samfunnet den gang. Da drar den ene svigerdatteren, Orpa, tilbake til sitt folk og sin gud, men Rut gir seg ikke: Hun vil ikke tvinges til å forlate Noomi og vende tilbake. Og så kommer vi tilbake til søndagsteksten og Ruts sterke bekjennelse i versene 16 og 17:

*Dit du går, vil jeg gå,
og hvor du bor, vil jeg bo.
Ditt folk er mitt folk,
og din Gud er min Gud.*

*Der du dør, vil jeg dø,
og der vil jeg graves.
Måtte Herren la det gå meg ille
både nå og siden
hvis noe annet enn døden
skal skille meg fra deg!*

Rut vil ikke bare bli med Noomi, men hun vil tilhøre hennes folk og følge hennes Gud. Denne etterfølgelsen av Rut er en etterfølgelse av Herren til folket hennes i Betlehem, og det handler så sterkt om hennes liv at hun vil følge Noomi og hennes Herre og hennes folk i liv og død.

Det aksepterte Noomi i vers 18, og så i vers 19 kommer de begge til Betlehem, og folkene i byen kjente igjen Noomi. Der slutter vår tekst.

Etter vår tekst fortsetter den spennende historien om Rut og hennes liv og hennes oppforeselse for å hjelpe sin svigermor og hennes Gud. Så blir også Rut gift med Boas. Ruts nye mann overtar eller løser ut jordstykket som Noomi og hennes døde mann hadde hatt, og Noomi «får kår» hos Rut og Boas. De får også sønnen Obed og gjør Noomi til fostermor for ham. Obed blir senere far til Isai som var kong Davids far.

Det er flott når vi er i Betlehem og kommer til et sted der som kalles «Boas treskeplass», og leser fra Ruts bok og får med hele denne historien.

Momenter til prekenen

Mye av historien i Ruts bok egner seg for fortelling og dramatisering og kan som så brukes med utgangspunkt i søndagsteksten. En slik bibelhistorie kan vel være en preken i seg selv?

Vi kan også «bruke teksten» som et utgangspunkt for å tale om David og hans by og hans slekt som Rut var stammor til, og som Jesus skulle bli og ble født inn i. Noomi starter livet her, og hun og Rut ender opp i Betlehem i vår teksts siste vers. Davids by Betlehem forsvaret dette.

Teksten har imidlertid viktige poenger om Rut som et forbilde og om å tro på Gud. Vi kan knytte prekenen til den historiske bakgrunn og stedet der det meste av historien om Rut skjedde. Det er viktig å knytte det bibelske budskapet til de jødiske røttene. Hvis ikke blir de nytestamentlige beretningene og vår tro lett hengende i løse luften. Vi inviteres jo når vi har en GT-tekst, særlig til dette.

Flust med poenger

Historien om Rut og Noomi og de vers som er vår tekst, har flere viktige poenger eller lærdommer i seg selv.

-Noomi og hennes mann Elimelek trodde på Herren og tok Ham med seg ut i livet som flyktninger. Judeerne fra Betlehem levde i troen også mens de var borte fra sitt folk og fra Betlehem.

-Å være troende var ikke noe som kom med Jesus. Å tro på Herren, himmelens og jordens skaper, og på Messias, frelseren som skulle komme, har jødene alltid gjort, og denne teksten er ett av mange vitnesbyrd om det. Dette kan jo legges ut og gis en korreksjon til det syn at GT handler om en annen Gud som straffer, og ikke den kjærlige Gud vi møter i Jesus og NT.

-Troen på Herren var for hedningene også i gammeltestamentlig tid. I dette tilfellet har den jødiske familien som kom, «misjonert» overfor moabittene. Vi ser det i måten Noomi bringer Gudstroen sin inn i samtalene med svigerdøtrene på, og i Ruts bekjennelser som viser at hun har møtt troen på Herren. Det ligger altså en utfordring i teksten til å dele troen på Herren med alle!

-Vi har nevnt Ruts bekjennelser. Særlig i vers 16-17 møter vi hennes tro på Herren og ønske om å tilhøre Guds folk og altså dette folks Gud. Rut er et forbilde for oss i etterfølgelse av Herren både i sin muntlige bekjennelse, og slik hun viser det overfor sin svigermor i uselvisk hjelp til henne og i å følge henne. Dette kan fremholdes som et forbilde for oss.

-Å følge den Herre hun hadde fått, gjelder i liv og død. Det er så viktig i livet at hun bringer døden inn som perspektiv. Hennes troskap mot Noomi og mot Herren skal gjelde til døden, og bare døden kan skille. Ikke lett å ha dette perspektivet i våre liv når vellykkethet og det livsfriske er den medieskapte verden vi lever i. Men det må vi utfordre til!

-Rut kan lære oss trofasthet mot det en er blitt overbevist om, selv om troen på Gud kan føre til at en må forlate sin familie og sitt eget folk.

-«Ditt folk er mitt folk». Rut hadde funnet et nytt folk. Noomi hadde skapt forventninger hos Rut til sitt folk. Dette kan brukes også om Guds menighet i dag og utfordre oss til å leve i menigheten eller forsamlingen for å vise dette, og til å vise at vi trives der og vil ha andre med.

Torgeir Flateby

Teolog, Generalsekretær i Kristne Friskolers Forbund. Tidligere mangeårig leder av landsstyret i Den Norske Israelsmisjon.

flateby@kff.no